

BOGA BÁLINT

Immár 66 év...

BOGA BÁLINT (1938) Budapest

Immár 66 év telt el 1956-os felkelésünk és szabadságharcunk óta. Két hónap híján 19 éves voltam ekkor, első éves egyetemista. Második fellebbezésre vettek csak fel az egyetemre, mivel apám bíró volt a háború előtti rendszerben. Ennek megszenvedett örömeiben éltem, amikor kitört a forradalom, mindegyik napjára jól emlékszem. Október 23-án ott voltam a Parlament előtti téren, amikor Nagy Imrét követelte a tömeg, majd október 29. volt emlékezetes számomra, amikor bejártam a főváros fő harci helyeit, a Sztálin-szobor csizmáitól a körúton Molotov-koktéllal felrobbantott szovjet tankok maradványain át a Kilián laktanyáig. Aztán november 4-én hajnalban a rádióban Nagy Imre segélykiáltása.

Az 1955/56-os tanévben voltam negyedik gimnazista, és vártam az 1956-os évet, annak féltelmével, hogy nem fognak felvenni az egyetemre. Megéltük, mi gimnazisták is, hogy a kemény kommunizmus valamit enyhült Sztálin 1953-as halála, nálunk Nagy Imre fellépése után, de még álltak a kőfalak. Valami több kellene, mert a diktatórikus vonal még erős. Érződött az értelmiség több szabadság iránti vágya (Petőfi Kör, Magyar Írók Szövetsége). Bizonyára ebből a rejtett aurából szüremkedett át a világ iránt kinyíló tudatomba a változás tőlünk, magyaroktól kiinduló képzeletének gondolata. 1955 szilveszterén egy verset írtam, amelyben a következő évben óhajtott történelmi eseményként a magyar nép világrengető megmozdulását fogalmaztam meg. A bekövetkező események ismeretében ez a gondolat szinte váteszi megérzéseként fogható fel. Természetesen a vers a szilveszteri alkalomról és saját várható életfordulóm esélyeiről is szól, afféle iskolás stílusban.

A vers eredeti kéziratát dokumentumaim közt most találtam meg. Gimnazistaként több verset írtam, a gimnáziumi irodalmi szakkörünknek ekkor Eörsi István író volt a vezetője (Árpád Gimnázium, Budapest). Versformája: dupla adoniszi sorok. Ábrányi Emilnek a magyar nyelvről írt, adoniszi sorokból álló versének időmértékes ritmusa volt rám hatással.

ÚJÉVRE

1955. XII. 31.

*Szép dithirambbal kéne köszöntni
Tégedet, Újév, íme nem azzal
Üdvözöl, éltet Téged e költő.
Nincs a kezemben egy kupa bor sem.
Ülve az asztalnál, könyökölve,
Álmodozom csak, homlokom égő
Síma falára gondok íródnak.
Óra ha múlik, itt vagy, o, Titkos.
Senki se tudja, hogy mi bujlik meg
Méhed ölében? Szörnyeteget szülsz?
Zordszavu harcost? Béke leányát?
Még a professzor bölcs esze sem tud
Mondani semmit megszületésig,
Hogy fiu vagy lány lessz a picinyből.
Mindenesetre, hogyha akár jó,
Hogyha akár rossz, rút jön a Földre,
Ó, te, MAGYAR, Nagy Hős ivadéka
Mélyedet ásd ki, jó aranyérced
Tedd a világnak arca elé, hogy
Lássa erőnket, lássa szívünket.
Rakj hegyet égig, fúrj a pokolba,
Szülj monumentálist s leheletnyit.*

*Szólj, hogy az atmoszféra remegjen,
Ázsia, New York s Afrika hallja.
Lábad a földhöz üsd, hogy a tenger
Csapjon a medréből ki az Auvergne
Lábaiig s Cornwall röge rengjen.
– Hallgal csak. Ének ráz fel a csendben.
(Hogyha nevezni ezt lehet annak.)
Részegek ordítanak kin' az utcán.
A szpiritusz megtette hatását.
Tán a barátom is beszszelt már,
Óh, de mulatság volna, ha látnám. –
Ámde a percek szállnak erősen
S mind közelebb vagy, büvteli Új Év.
Mit hozol, óh vajh, nékem öledben?
Elhozod – ezt lám sejtem – a kulcsot,
Életem és sorsom szive-kulcsát
És ki fogod majd nyitni előttem
A kaput és ott látni fogok fényt –
Fényt avagy árnyat. Bim-bam, az éjfélt
Hirdeti fennen a toronyóra.
Éljen az Új Év, bármit is hoz majd!*